Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 7 Φεβρουαρίου 2019
(OR. en)

5887/1/19
REV 1

CLIMA 35
ENV 94
ENER 45
TRANS 61
SUSTDEV 5
AGRI 46
ECOFIN 84
COMPET 84
MI 80

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	*Προετοιμασία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ανταγωνιστικότητα (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Έρευνα και Διάστημα)), 18 και 19 Φεβρουαρίου 2019* - Καθαρός πλανήτης για όλους: Στρατηγικό μακρόπνοο όραμα για μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία [Δημόσια συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου (πρόταση της Προεδρίας)]

1. Στις 28 Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση «Καθαρός πλανήτης για όλους: Ένα ευρωπαϊκό, στρατηγικό, μακρόπνοο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία».

2. Η ανακοίνωση παρουσιάστηκε στο Συμβούλιο στις 19 Δεκεμβρίου 2018 (Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες και Ενέργεια) και στις 20 Δεκεμβρίου 2018 (Περιβάλλον). Την παρουσίαση ακολούθησε μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των υπουργών.

3. Η Επιτροπή παρουσίασε την ανακοίνωση στην Ομάδα «Ενέργεια» στις 29 Νοεμβρίου 2018 και στην Ομάδα «Θέματα Ατομικής Ενέργειας» στις 12 Δεκεμβρίου 2018, πριν από τη συνεδρίαση του Συμβουλίου Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας που προαναφέρθηκε.

4. Η Ομάδα «Περιβάλλον» συζητά επί του παρόντος την ανακοίνωση της Επιτροπής και την εις βάθος ανάλυση που τη συνοδεύει. Οι αντιπρόσωποι της Ομάδας «Ανταγωνιστικότητα και Ανάπτυξη» προσκλήθηκαν στη συνεδρίαση της Ομάδας «Περιβάλλον» στις 25 Ιανουαρίου 2019, για μια συζήτηση εστιασμένη στις οικονομικές πτυχές της εις βάθος ανάλυσης καθώς και στις πτυχές που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας και τον ρόλο της χρηματοδότησης, της έρευνας και της καινοτομίας.

5. Η Ομάδα «Ανταγωνιστικότητα και Ανάπτυξη» (Βιομηχανία) συζήτησε την ανακοίνωση της Επιτροπής και την εις βάθος ανάλυση που τη συνοδεύει στις 8 Φεβρουαρίου 2019, με έμφαση στις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που φέρνει για την ευρωπαϊκή βιομηχανία η μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

6. Η Προεδρία σκοπεύει να διεξάγει συζητήσεις σε όλες τις σχετικές συνθέσεις του Συμβουλίου για τη συμβολή των αντίστοιχων τομέων πολιτικής τους στο συνολικό όραμα.

7. Εν όψει της συνόδου του Συμβουλίου (Ανταγωνιστικότητα) στις 18 Φεβρουαρίου 2019, η Προεδρία συνέταξε ένα ενημερωτικό έγγραφο και ερωτήματα (στο Παράρτημα) για να βοηθήσει στη διάρθρωση της συζήτησης των υπουργών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Καθαρός πλανήτης για όλους: Στρατηγικό μακρόπνοο όραμα για μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία

Ενημερωτικό έγγραφο της Προεδρίας για την ανταλλαγή απόψεων

Ιστορικό:

1. Η βιομηχανία αποτελεί βασικό παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση στην ΕΕ καθώς και απολύτως αναγκαία συνιστώσα καινοτομίας και παραγωγικότητας. Συνεπώς, είναι μείζονος σημασίας η διατήρηση μιας ισχυρής βιομηχανικής βάσης στην ΕΕ διασφαλίζοντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη διασφάλιση ενός σημαντικού μεριδίου προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας στις εξαγωγές.

   Το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας, στα συμπεράσματα που ενέκρινε στις 29 Νοεμβρίου 2018, και σε συνέχεια των συμπερασμάτων που εγκρίθηκαν στις 29 Μαΐου 2017, 30 Νοεμβρίου 2017 και 12 Μαρτίου 2018, απηύθυνε έκκληση για μια ολοκληρωμένη και μακροπρόθεσμη στρατηγική για τη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής του 2017 με τίτλο «Επενδύοντας στην έξυπνη, καινοτόμο και βιώσιμη βιομηχανία — Μια ανανεωμένη στρατηγική για τη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ»[1], ως ένα σημαντικό πρώτο βήμα. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ και να ανταποκρίνεται στις μείζονες προκλήσεις της μετάβασης προς μια ψηφιακή, ανταγωνιστική, ασφαλή, βιώσιμη, κυκλική οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, σύμφωνα με τη Συμφωνία των Παρισίων στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή (UNFCCC), και να εξασφαλίζει στρατηγική πρόσβαση σε πρώτες ύλες και σε πρώτες ύλες παραγωγής, καθώς και ενέργεια σε προσιτές τιμές.

   Η ανάγκη για μια φιλόδοξη και ολοκληρωμένη στρατηγική για τη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ με ένα όραμα για το 2030, βάσει στόχων προτεραιότητας, υπογραμμίστηκε επίσης στη δήλωση που υπογράφηκε από 18 κράτη μέλη στο Παρίσι, στις 18 Δεκεμβρίου 2018, κατά την έκτη διάσκεψη των Φίλων της Βιομηχανίας.

[1] COM(2017) 479 final/13.9.2017

2. Στις 28 Νοεμβρίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση «Καθαρός πλανήτης για όλους: Ένα ευρωπαϊκό, στρατηγικό, μακρόπνοο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία»[2]. Η προτεινόμενη στρατηγική παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ προτίθεται να συμβάλει μακροπρόθεσμα στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας των Παρισίων. Αποσκοπεί στο να εγκαινιάσει μια ευρεία συζήτηση με τη συμμετοχή φορέων λήψης αποφάσεων και πολιτών, σχετικά με το πώς η Ευρώπη θα πρέπει να προετοιμαστεί με ορίζοντα το 2050.

   Βάσει των ανωτέρω, η ΕΕ αναμένεται ότι θα μπορέσει να εγκρίνει και να υποβάλει τη Στρατηγική της ως το 2020 στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή όπως ορίζεται στη Συμφωνία των Παρισίων.

3. Η προτεινόμενη στρατηγική περιγράφει το όραμα της Επιτροπής για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη έως το 2050. Περιγράφει ένα όραμα για τους οικονομικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς που απαιτούνται, με τη συμμετοχή όλων των τομέων της οικονομίας και της κοινωνίας, προκειμένου να επιτευχθεί η μετάβαση σε μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050. Επιδιώκει να διασφαλίσει ότι η μετάβαση αυτή πραγματοποιείται με οικονομικά αποδοτικό και κοινωνικά δίκαιο τρόπο και ότι έχει το δυναμικό να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και της βιομηχανίας της ΕΕ στις παγκόσμιες αγορές.

4. Όπως περιγράφεται στην ανακοίνωση, θα απαιτηθεί ένα ευρύ φάσμα πολιτικών σε όλους τους τομείς της οικονομίας προκειμένου η ΕΕ να έχει μια μακροπρόθεσμη συμβολή στην επίτευξη των στόχων της συμφωνίας των Παρισίων για τη διατήρηση της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα και για τη συνέχιση των προσπαθειών για τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα.

   Με βάση οκτώ μεθόδους για την επίτευξη μειώσεων των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, που κυμαίνονται από μείωση κατά 80% έως μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050, η ανακοίνωση προσδιορίζει επτά στρατηγικούς τομείς όπου απαιτείται κοινή δράση για να διασφαλιστεί κλιματική ουδετερότητα έως το 2050: ενεργειακή αποδοτικότητα, ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· καθαρή, ασφαλής και συνδεδεμένη κινητικότητα· ανταγωνιστική βιομηχανία και κυκλική οικονομία· δομημένο περιβάλλον, υποδομές δικτύων και διασυνδέσεις· βιοοικονομία και φυσικές καταβόθρες άνθρακα· και δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα (CCS).

---

[2] COM (2018) 773 final/28.11.2018

Σύμφωνα με την ανακοίνωση, η εξέλιξη των επιλογών και των δράσεων που εξετάζονται θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την ταχύτητα της αρχικής τους ανάπτυξης, τον βαθμό ενεργού συμμετοχής των πολιτών στη μετάβαση, τη δημόσια αποδοχή ορισμένων τεχνολογιών χαμηλών και μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την ταχύτητα με την οποία μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητική κλίμακα.

5. Η ανακοίνωση υπογραμμίζει ότι η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα παρέχει ευκαιρίες αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί προκλήσεις για την οικονομία, τη βιομηχανία και τους πολίτες της ΕΕ. Θα απαιτηθούν σημαντικές πρόσθετες επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας, τον μετασχηματισμό του ενεργειακού συστήματος και την προαγωγή της έρευνας και την καινοτομίας. Περαιτέρω επενδύσεις θα δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες απασχόλησης σε διάφορους τομείς, ενώ σε ορισμένους τομείς θα υπάρξει μείωση των θέσεων εργασίας ή ανάγκη προσαρμογής των υφιστάμενων θέσεων εργασίας.

   Οι επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα των ευρωπαίων προμηθευτών κλιματικά ουδέτερων λύσεων θα πρέπει να παρακολουθούνται σε όλο το μήκος των νέων παγκόσμιων αλυσίδων αξίας, ιδίως όσον αφορά την προστιθέμενη αξία, την απασχόληση, τα εμπορικά ισοζύγια και τις εξαγωγές. Συγχρόνως, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε τομείς της βιομηχανίας που χρειάζονται προσαρμογή στον νέο «κλιματικά ουδέτερο» τρόπο άσκησης των δραστηριοτήτων τους, με την παροχή επαρκών εργαλείων και χρηματοδοτικής στήριξης προκειμένου να διασφαλιστεί η ταχεία μετάβαση και να αποφευχθεί σημαντικό / αδικαιολόγητο κοινωνικό και οικονομικό κόστος.

   Προκλήσεις όπως η πρόσβαση σε δεξιότητες, εκπαίδευση και χρηματοδότηση θα πρέπει, ως εκ τούτου, να αντιμετωπιστούν. Η ανακοίνωση αναγνωρίζει ότι, παρότι η μετάβαση αποτελεί ευκαιρία για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι ειδικές αυτές προκλήσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία για αυτές. Ενεργοβόροι τομείς όπως ο χάλυβας, το τσιμέντο και τα χημικά προϊόντα, καθώς και κατάντη βιομηχανικοί κλάδοι όπως η αυτοκινητοβιομηχανία και η αλυσίδα αξίας των κατασκευών θα γνωρίσουν μια στροφή προς νέες παραγωγικές διεργασίες που θα απαιτούν νέες δεξιότητες.

6. Η ύπαρξη ανταγωνιστικής βιομηχανίας στην ΕΕ είναι καταλυτικός παράγοντας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η τάση μείωσης των εκπομπών και εξοικονόμησης ενέργειας που παρατηρείται τις τελευταίες δεκαετίες αναμένεται να συνεχιστεί. Ωστόσο, για να επιτευχθούν περαιτέρω και μεγάλες μειώσεις εκπομπών, ιδιαίτερα σύμφωνα με τον μακροπρόθεσμο σκοπό της ΕΕ για μείωση των εκπομπών και τη δέσμευσή της να εφαρμόσει πλήρως τη συμφωνία των Παρισίων, απαιτούνται μείζονες αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο η βιομηχανία καταναλώνει ενέργεια και παράγει αξία. Σύμφωνα με την εις βάθος ανάλυση της Επιτροπής, περαιτέρω αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας ώστε να συνάδει με μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου θα απαιτήσει οι μειώσεις εκπομπών στη βιομηχανία να πλησιάσουν το 90-95% ως το 2050, κάτι που θα απαιτήσει τη διαθεσιμότητα όλων των μεθόδων και τεχνολογιών.

7. Το μακρόπνοο όραμα της Επιτροπής προσδιορίζει τον εξηλεκτρισμό, την ενεργειακή αποδοτικότητα, το υδρογόνο, τη βιομάζα και το συνθετικό φυσικό αέριο από ανανεώσιμες πηγές ως οδούς περαιτέρω μείωσης των εκπομπών που σχετίζονται με την κατανάλωση ενέργειας για την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων. Αν και πολλές από τις βιομηχανικές εκπομπές διεργασίας είναι πολύ δύσκολο να εξαλειφθούν, υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις για τον μετριασμό τους, όπως εναλλακτικές πρώτες ύλες παραγωγής, δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα (CCS) και δέσμευση και χρήση άνθρακα (CCU), οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Η έρευνα, η ανάπτυξη και η επίδειξη αναμένεται να μειώσουν σημαντικά το κόστος των τεχνολογιών και να διευκολύνουν την ανάπτυξη των επιχειρήσεων πρώτα στην Ευρώπη, ως αφετηρία για την παγκόσμια πρωτοπορία στις αγορές.

   Μεταξύ των προτεραιοτήτων που θα οδηγήσουν στη μετάβαση σε μια σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη οικονομία, η ανακοίνωση της Επιτροπής σημειώνει την ανάγκη ενίσχυσης της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας μέσω έρευνας και καινοτομίας για μια ψηφιοποιημένη και κυκλική οικονομία που εστιάζει σε μετασχηματιστικές, κλιματικά ουδέτερες λύσεις, μεγιστοποιεί τα οφέλη της βιοοικονομίας, επιταχύνει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και περιορίζει την εμφάνιση νέων εξαρτήσεων ως προς τις πρώτες ύλες. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τον μετασχηματισμό των ενεργοβόρων βιομηχανιών στην κατεύθυνση του ουδέτερου ισοζυγίου άνθρακα. Η συνεργασία της Επιτροπής με τους ενεργοβόρους τομείς για την εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου ρυθμιστικού σχεδίου για ενεργοβόρες βιομηχανίες που θα είναι ανταγωνιστικές, χαμηλού άνθρακα και βιώσιμες και για έναν οδικό χάρτη βιομηχανικού μετασχηματισμού καταδεικνύει τη δέσμευση της βιομηχανίας υπέρ των στόχων της συμφωνίας των Παρισίων.

Επιπλέον, η ανακοίνωση αναδεικνύει την ανάγκη για μείωση των ανταγωνιστικών πιέσεων που οδηγούν σε διαρροή άνθρακα και ανεπιθύμητη μετεγκατάσταση βιομηχανιών.

Η ανακοίνωση καλεί όλες τις σχετικές συνθέσεις του Συμβουλίου να διεξάγουν εκτενείς συζητήσεις προσανατολισμού για τη συνεισφορά των δικών τους σχετικών τομέων πολιτικής στη συνολική εικόνα για το μακρόπνοο όραμα της ΕΕ για μια ανταγωνιστική, δίκαιη και κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, οι υπουργοί ανταγωνιστικότητας καλούνται να συζητήσουν τα βασικά στοιχεία της προτεινόμενης στρατηγικής υπό την προοπτική μιας μελλοντικής στρατηγικής για τη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ για το 2030 και μετά.

Ερωτήματα:

1. *Ποιες είναι οι απόψεις των υπουργών για τη σχέση της μελλοντικής στρατηγικής για τη βιομηχανική πολιτική της ΕΕ για το 2030 με το μακρόπνοο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και κλιματικά ουδέτερη Ευρώπη ως το 2050;*
2. *Ποιες δράσεις και μέτρα χρειάζεται να ληφθούν σε ενωσιακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για να διασφαλιστεί ότι η βιομηχανία θα μπορεί να ανταποκριθεί στις προβλεπόμενες περιβαλλοντικές προκλήσεις παραμένοντας ταυτόχρονα ανταγωνιστική, σε ιδιαίτερους τομείς όπως οι ενεργοβόρες βιομηχανίες και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις;*
3. *Η ανακοίνωση αναφέρει ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά θα φέρουν την ευθύνη για την πλειονότητα των επενδύσεων που απαιτούνται για μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Δεδομένου ότι η κλιματική αλλαγή μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο εάν οι καταναλωτές, οι πολίτες ή οι επενδυτές συμμετέχουν ενεργά, ποιες πολιτικές χρειάζεται να τεθούν σε εφαρμογή για τον περιορισμό των δαπανών τους και την πραγματοποίηση αυτών των επενδύσεων;*